

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

21 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Karol Weitz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 21 czerwca 2024 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej I. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z 14 grudnia 2021 r., X Ga 317/21,

w sprawie z powództwa I. D.

przeciwko J. spółce akcyjnej w J.

o zapłatę,

1. uchyla zaskarżony wyrok i oddala apelację;

**2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę
7050 (siedem tysięcy pięćdziesiąt) zł, z odsetkami ustawowymi
za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
stronie pozwanej wyroku do dnia zapłaty, tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

Grzegorz Misiurek

Władysław Pawlak

Karol Weitz

(E.C.)

UZASADNIENIE

Powódka I. D. domagała się zasądzenia od pozwanej J. S.A. w J. kwoty 60 000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu (4 października 2019 r.) - tytułem zwrotu zatrzymanego przez pozwaną wadium - wraz z kosztami procesu.

Wyrokiem z 4 lutego 2021 r. Sąd Rejonowy w Rybniku zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 60 000 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 4 października 2020 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 8417 zł tytułem kosztów procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że strona pozwana ogłosiła przetarg nieograniczony na wykonanie remontu urządzeń klimatyzacji w formie licytacji elektronicznej. Stosownie do pkt 18 ogłoszenia o przetargu, informacji w przedmiocie przetargu udzielali pracownicy KWK B., przy czym informacji o procedurze przetargowej miał udzielać P.L. Powódka wygrała ten przetarg, a następnie pracownik pozwanej P.L. wezwał powódkę mailowo 23 maja 2019 r. do rozpisania wartości uzyskanej w wyniku licytacji, wskazując procedurę oraz określając termin wykonania do 24 maja 2019 r. do godziny 13. Powódka odebrała wiadomość o godz. 7.34, ale dopiero 29 maja 2019 r. przesłała dokument zawierający rozpisane ceny jednostkowe.

Postępowanie przetargowe było prowadzone na podstawie regulaminu określającego sposób tego postępowania oraz zawierania umowy na dostawy, usługi i roboty budowlane w J. S.A. w J. nieobjęte ustawą Prawo Zamówień Publicznych (dalej: „regulamin”). Według § 27 ust. 1 regulaminu zamawiający zatrzymuje wadium w przypadku, gdy zawarcie umowy stało się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie oferenta (lit. d) albo oferent cofnął bądź zmienił ofertę po upływie terminu składania ofert bądź składania wniosków o dopuszczenie do udziału w aukcji (lit f). Zarząd pozwanej spółki może udzielić określonej osobie pełnomocnictwa do dokonywania wszelkich czynności prawnych i faktycznych określonych w regulaminie, które zostały zastrzeżone do kompetencji zarządu lub pełnomocników zarządu (§ 85 regulaminu). Pozwana uzyskała od powódki wadium w kwocie 60 000

zł z gwarancji ubezpieczeniowej ubezpieczyciela, który po jej realizacji na rzecz pozwanej obciążył powódkę tą kwotą. Pozwana spółka zatrzymała wadium na podstawie § 27 ust. 1 lit d) i f) regulaminu. Powódka wzywała pozwaną do zawarcia umowy po zakończonej licytacji elektronicznej.

Powódka uczestniczyła także w innych postępowaniach przetargowych prowadzonych przez stronę pozwaną i każdorazowo uzupełniała lub poprawiała ofertę zgodnie z żądaniami przedstawionymi przez pracownika pozwanej, ale nigdy nie wskazywano jej konkretnego terminu ani rygору.

Sąd Rejonowy powołując się na art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. wyjaśnił, że roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie. Jakkolwiek pozwana miała prawo wezwać powódkę do dostosowania oferty do warunków przetargu oraz do określenia terminu, także pod rygorem zastosowania § 27 regulaminu, ale wezwanie powódki do uzupełnienia oferty zostało wystosowane przez P.L., który nie był upoważniony do wykonywania czynności w imieniu pozwanej. Z ogłoszenia przetargu wynikało, że P.L. został wskazany jako „osoba do udzielania informacji”, jednak z takiego sformułowania nie można wyprowadzić jego umocowania do kierowania do uczestników przetargu wiążących wezwań. Z uwagi na zakwalifikowanie przez Sąd Rejonowy spornego wezwania z 23 maja 2019 r. jako jednostronnej czynności prawnej, jej skutki ocenił przez pryzmat regulacji zawartej w art. 104 k.c.

W wyniku apelacji pozwanej Sąd Okręgowy w Gliwicach zmienił wyrok Sądu Rejonowego i powództwo oddalił oraz orzekł o kosztach procesu za obie instancje.

Sąd drugiej instancji uznał, że P.L. kierując do powódki maila z 23 maja 2019 r., wzywającego ją do rozpisania cen jednostkowych w pakiecie i powołując się na treść formularza ofertowego, który zobowiązywał oferentów do dokonania tej czynności po zakończeniu licytacji, działał w warunkach określonych w art. 97 k.c., a tym samym kwestionowane przez powódkę wezwanie do rozpisania cen jednostkowych w pakiecie było skuteczne. Niezależnie od tego czynność prawna P.L. została potwierdzona przez osoby uprawnione do reprezentacji pozwanej w piśmie z 13 czerwca 2019 r. Poza tym, skoro powódka odpowiedziała na mail P.L. z 23 maja 2019 r., to tym samym uznała jego umocowanie do występowania w tym

zakresie w imieniu pozwanej. W ocenie Sądu odwoławczego wezwanie to miało charakter jednostronnego oświadczenia woli zbliżonego do czynności prawnej, ale nie było czynnością prawną *sensu stricte*, gdyż nie towarzyszyła mu wola wywołania zmiany lub uchYLENIA określonego prawa, lecz miało na celu wykonanie przysługującego pozwanej uprawnienia, tj. otrzymania od powódki rozpisanych cen jednostkowych w pakiecie. W trakcie procedury przetargowej jej uczestnicy dokonują czynności jednostronnych, a pomiędzy organizatorem przetargu i uczestnikiem, który złożył ofertę powstaje stosunek prawny o charakterze obligacyjnym, którego treścią są obowiązki obu stron przestrzegania postanowień ogłoszenia oraz warunków przetargu i właśnie na podstawie zawartego między stronami niniejszego procesu stosunku obligacyjnego pracownik pozwanej wezwał powódkę do spełnienia świadczenia polegającego na rozpisaniu cen jednostkowych, do czego powódka zobowiązała się przystępując do przetargu. W takim stanie rzeczy ziściła się przesłanka uchylania się powódki od zawarcia umowy, o której mowa w art. 70⁴ § 2 zd. 1 k.c. oraz § 27 ust. 1 regulaminu, a w konsekwencji powstało skuteczne uprawnienie pozwanej do zatrzymania wadium.

W skardze kasacyjnej powódka zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania ewentualnie o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy z zasądzeniem kosztów procesu za obie instancje i postępowanie kasacyjne. Zarzuciła: 1) naruszenie prawa procesowego, tj. art. 367 § 3 k.p.c. na skutek wydania wyroku w składzie jednoosobowym; art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. przez uznanie, że P.L. był umocowany do dokonywania czynności prawnych w imieniu pozwanego, a także iż wezwanie do rozpisania cen jednostkowych nie było czynnością prawną oraz, że wyznaczony w tym wezwaniu termin rozpisania cen jednostkowych był odpowiedni i realny; art. 385 k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. przez uwzględnienie apelacji pozwanej, w sytuacji gdy była ona bezzasadna; 2) naruszenie prawa materialnego, tj.: art. 97 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie, gdyż nie zostały spełnione wszystkie przesłanki przewidziane w tym przepisie; art. 103 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 97 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że wezwanie skierowane do powódki przez P. L. nie było jednostronną czynnością prawną, w sytuacji, gdy nie był on umocowany do dokonywania czynności prawnych w imieniu

pozwanej; art. 104 k.c. przez jego niezastosowanie; art. 405 k.c. w zw. z art. 70⁴ § 2 k.c. i art. 5 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie, w sytuacji gdy z dowodów zebranych w sprawie nie wynika, aby pozwana poniosła jakąkolwiek szkodę na skutek przekazania przez powódkę rozpisanych cen jednostkowych po upływie terminu wyznaczonego przez P.L., a ponadto wobec przedłożenia w odpowiednim terminie prawidłowego i dokładnego dokumentu w postaci rozpisania cen jednostkowych, zatrzymanie przez pozwaną wadium skutkuje uzyskaniem przez nią bezpodstawnie korzyści majątkowej kosztem powódki; art. 354 k.c. w zw. z art. 355 k.c. i art. 5 k.c. przez błędną wykładnię, a w konsekwencji ich niezastosowanie, w sytuacji gdy wyznaczony przez P.L. termin na rozpisanie cen jednostkowych wyniósł niespełna 30 godzin, a w związku z tym był nieodpowiedni, co jednocześnie stanowiło istotne nadużycie przez pozwaną prawa podmiotowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Kolegialność składu orzekającego, będąca ugruntowana zasadą w postępowaniach odwoławczych, zapewnia wyższy standard kontroli odwoławczej, pozwala bowiem na kształtowanie się decyzji w drodze dyskursu i ścierania stanowisk, umacnia bezstronność, niezależność i niezawisłość orzekania oraz zwiększa legitymację rozstrzygnięcia sądu w odbiorze społecznym, a tym samym jest pożądana z punktu widzenia właściwej ochrony praw stron i uczestników postępowania (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, OSNC 2021, nr 11, poz. 74 i powołane tam judykaty). W związku pandemią COVID - 19 ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: „ustawa covidowa”), w wersji obowiązującej od dnia 3 lipca 2021 r. (por. art. 4 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1090), postanowiono, że w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, w sprawach rozpoznawanych według przepisów k.p.c. w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników; prezes sądu mógł

zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeśli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawłość sprawy lub precedensowy jej charakter (zob. art. 15 zzs¹ ust. 4, uchylony art. 28 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1860). Na gruncie tych przepisów w judykaturze Sądu Najwyższego wypowiedziano pogląd, że odstępstwo od zasady kolegalności składu sądu odwoławczego nie jest równoznaczne z oczywistym naruszeniem art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (zob. uzasadnienie postanowienia z 29 kwietnia 2022 r., III CZP 77/22). Ostatecznie w związku z licznymi rozbieżnościami w orzecznictwie, Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 26 kwietnia 2023 r. - zasada prawna - III PZP 6/22, wyjaśnił, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy covidowej ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.), przy czym zastrzegł, że przyjęta w tej uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia.

Z uwagi jednak na datę wydania zaskarżonego wyroku brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutu nieważności, opartego na braku dochowania wymogu kolegalności składu orzekającego w drugiej instancji.

2. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). W związku z czym, w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna nie może być oparta na zarzucie naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. określającego kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76, z dnia 24 listopada 2005 r., IV CSK 241/05 nie publ., z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, nie publ., z dnia 8 października 2009 r., II CSK 222/09, nie publ.).

Należy też zauważyć, że zawarta w skardze kasacyjnej konstrukcja zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. jest o tyle wadliwa, że w rzeczy

samej skarżąca kontestuje ocenę Sądu odwoławczego na płaszczyźnie podstawy prawnej a nie faktycznej rozstrzygnięcia, skoro nie zgadza się z przyjęciem, że P.L. był umocowany do dokonywania czynności prawnych w imieniu pozwanego, a także iż wezwanie do rozpisania cen jednostkowych nie było czynnością prawną oraz, że wyznaczony w tym wezwaniu termin rozpisania cen jednostkowych był odpowiedni i realny. Są to bowiem zagadnienia natury prawno-materialnej, a nie procesowej.

3. Zgodnie z art. 70⁴ § 1 i 2 k.c. w warunkach przetargu można zastrzec, że przystępujący do przetargu powinien, pod rygorem niedopuszczenia do udziału w nim, wpłacić organizatorowi określoną sumę albo ustanowić odpowiednie zabezpieczenie jej zapłaty (wadium) i jeżeli uczestnik przetargu, mimo wyboru jego oferty, uchyla się od zawarcia umowy, której ważność zależy od spełnienia szczególnych wymagań przewidzianych w ustawie, organizator przetargu może pobraną sumę zachować albo dochodzić zaspokojenia z przedmiotu zabezpieczenia, a w pozostałych wypadkach zapłacone wadium należy niezwłocznie zwrócić, zaś ustanowione zabezpieczenie wygasa.

Przyjmuje się, że wadium wzorowane na instytucji zadatku, stanowi „zryczałtowany surogat odszkodowania” i ma służyć stworzeniu bariery przed udziałem w postępowaniu podmiotów niedysponujących środkami finansowymi oraz gwarancję zawarcia umowy po zakończeniu postępowania przetargowego.

Nie ulega wątpliwości, że w stanie faktycznym sprawy nie zostały spełnione wskazane wyżej ustawowe przesłanki zatrzymania wadium, ponieważ powódka nie uchylała się od zawarcia umowy, ani też nie może być mowy o niewypełnieniu przez nią szczególnych wymagań ustawowych, od których zależała ważność umowy. Nie oznacza to jednak, że zamawiający nie mógł określić w warunkach przetargu innych sytuacji, po zaistnieniu których powstanie po jego stronie uprawnienie do zatrzymania wadium. W niniejszej sprawie pozwany w regulaminie oraz w formularzu ofertowym określił warunki przetargu, w tym przypadki zatrzymania wadium. Postanowienia te podlegają ocenie przez pryzmat wymogów określonych w art. 353¹ k.c.

Na podstawie § 27 ust. 1 lit d i f regulaminu, zamawiający zastrzegł sobie prawo do zatrzymania wadium m.in. w przypadku gdy oferent nie przedstawił

dokumentów lub oświadczeń wskazanych w ogłoszeniu lub w WO (wymagania ofertowe) na wezwanie prowadzącego postępowanie, a także gdy zawarcie umowy stało się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie oferenta, jak również gdy oferent cofnął bądź zmienił ofertę po upływie terminu składania wniosków o dopuszczenie w przetargu.

Czynność prawna jest identyfikowana z działaniem podmiotu prawa przedsięwziętym w celu wywołania pewnych skutków prawnych, które bez takiego zamiaru nie mogłoby w ogóle powstać. Działanie takie jest zdarzeniem prawnym, a więc przyczyną sprawczą powstania, zmiany lub ustania stosunku prawnego. Działanie to polega na oświadczeniu woli, które jest zewnętrznym przejawem wewnętrznej decyzji (czyli powzięcia woli) wywołania skutków prawnych, pozostającej pod wpływem tzw. pobudek, skłaniającymi do powzięcia, a następnie oświadczenia woli. Zatem czynność prawna jest stanem faktycznym, którego istotną i zarazem niezbędną częścią składową jest co najmniej jedno oświadczenie woli, wywołujące skutki prawne z tej przyczyny, że były one zamierzone, jak również wyrażone w oświadczeniu woli.

Sytuacja, z którą norma prawna łączy powstanie, zmianę lub ustanie stosunku prawnego tworzy tzw. stan faktyczny o doniosłości prawnej. Realizacja tego rodzaju stanu faktycznego następuje przez zajście pewnego zdarzenia prawnego, które jest przyczyną powstania skutków prawnych. Niekiedy jednak zdarzenia prawne nie stanowią jedyne go elementu stanu faktycznego. Wówczas stan faktyczny ma strukturę złożoną, obejmując zarówno zdarzenia prawne, jak i nie będące zdarzeniami stany psychiczne (np. dobra/zła wiara, przebaczenie przez darczyńcę itp) i stany prawne (które są niezbędną przesłanką skuteczności zdarzeń prawnych np. przesłanką skuteczności czynności prawnych jest przysługiwanie podmiotowi tej czynności przymiotu zdolności do czynności prawnych, umocowanie pełnomocnika i jego zakres).

Do zdarzeń prawnych zalicza się jednak nie tylko czynności prawne, ale także czyny zgodne z prawem, czyny niezgodne z prawem, orzeczenia sądowe oraz akty administracyjne. Czynami zgodnymi z prawem są m.in. czyny połączone z przejawem woli (nie stanowią one czynności prawnych, gdyż przejaw woli nie jest

oświadczeniem woli, a skutek prawny następuje niezależnie od woli działającego, jak np. wezwanie dłużnika do wykonania zobowiązania, jeżeli termin spełnienia świadczenia nie był oznaczony, ani nie wynika z właściwości tego zobowiązania, zaś skutkiem takiego wezwania jest powstanie wymagalności wierzytelności - art. 455 k.c.), zawiadomienia, które nie są oświadczeniami woli ani przejawami woli (np. zawiadomienie o udzieleniu albo odwołaniu pełnomocnictwa).

Zgodnie z pkt 5 i 6 formularza oferty po zakończeniu licytacji lub negocjacji oferenci będą zobowiązani (na wniosek prowadzącego postępowanie) do rozpisania /rozbicia wartości uzyskanej w wyniku licytacji lub negocjacji na ceny jednostkowe, przy czym nierozpisanie cen jednostkowych w wyznaczonym terminie jest równoznaczne z wycofaniem oferty.

Sporne w tej sprawie wezwanie do rozpisania w wyznaczonym terminie wartości uzyskanej w wyniku licytacji na ceny jednostkowe, jakkolwiek było zdarzeniem prawnym, gdyż implikowało skutki prawne, uruchamiając kolejny etap prowadzący do zawarcia umowy po przeprowadzonym postępowaniu przetargowym (albo do zakończenia tego postępowania, w wypadku gdyby w wyznaczonym terminie oferent nie rozpisał cen jednostkowych, co traktowane miało być jako wycofanie oferty), nie stanowiło czynności prawnej w wyżej opisanym znaczeniu, ani też nie można go traktować jako oświadczenia woli, lecz jako czyn (działanie) połączony z przejawem woli. Obowiązek oferenta do rozpisania cen jednostkowych został wskazany w formularzu ofertowym, w którym ponadto określono skutki niedopełnienia tego obowiązku przez oferenta w wyznaczonym w wezwaniu terminie. Przewidziane w pkt 5 formularza ofertowego wezwanie do rozpisania cen jednostkowych było skutkiem wygrania przez oferenta (powódkę) przetargu.

Wprawdzie takie zdarzenia prawne (czyny zgodne z prawem połączone z przejawem woli) nie zostały zrównane normatywnie z czynnościami prawnymi i nie są odrębnie uregulowane, ale należy do nich stosować odpowiednio przepisy o czynnościach prawnych, w tym co do możliwości ich dokonania przez pełnomocnika. Z tej perspektywy i na kanwie stanu faktycznego niniejszej sprawy nie mógł mieć analogicznego zastosowania art. 97 k.c. Wszak z ogłoszenia o przetargu (pkt 18) wyraźnie wynikało, że P.L. jako pracownik KWK B. został wyznaczony

jedynie do udzielania informacji o procedurze przetargowej. Tymczasem według formularza oferty do wezwania oferenta do rozpisania cen jednostkowych został wyznaczony prowadzący przetarg. Zgodnie z § 2 - § 4 regulaminu, prowadzącym postępowanie jest podmiot odpowiedzialny za przeprowadzenie postępowania przetargowego, którym mógł być Zakład J. S.A. (czyli kopalnia węgla kamiennego wchodząca w skład zamawiającego, którym jest J. S.A. w Jastrzębiu-Zdroju), Biuro J. S.A., ZWP (Zakład Wsparcia Produkcji) J. S.A. Stosownie do § 86 ust. 2 regulaminu Zarząd J. S.A. może powierzyć przygotowanie lub przeprowadzenie postępowania własnej jednostce organizacyjnej lub osobie trzeciej i podmioty te działają jako pełnomocnicy J. S.A. P.L. nie został wymieniony w regulaminie jako prowadzący postępowanie przetargowe ani też nie został przedłożony stosowny dokument pełnomocnictwa, z którego wynikałoby, że w dniu skierowania do powódki wezwania do rozpisania cen jednostkowych w pakiecie (23 maja 2019 r.) dysponował umocowaniem w tej materii; potwierdzenie tych czynności przez zamawiającego w piśmie z 13 czerwca 2019 r. skierowanym do powódki dowodzi, że przed tą datą P.L. nie miał umocowania do działania w imieniu prowadzącego postępowanie przetargowe.

W przedmiotowej sprawie przetarg ogłosiła J. S.A. Zakład Wsparcia Produkcji (k. 9).

Zważywszy na to, że skonkretyzowanie terminu w wezwaniu oferenta do rozpisania cen jednostkowych zależało od uznania prowadzącego postępowanie przetargowe, gdyż termin ten nie został określony w regulaminie ani w formularzu ofertowym, ani też w ogłoszeniu o przetargu, wezwanie to i określenie terminu wypełnienia przez oferenta obowiązku rozpisania cen jednostkowych w pakiecie, powinno być dokonane przez właściwie umocowany podmiot, zwłaszcza przez wzgląd na skutki braku wykonania tego obowiązku w wyznaczonym terminu w postaci uznania przez zamawiającego, że oferent cofnął ofertę (pkt 6 formularza ofertowego, stanowiący załącznik nr 1 do Wymagań Ofertowych)..

W konsekwencji w związku z brakiem umocowania P.L. do działania w imieniu prowadzącego postępowanie przetargowe, wyznaczenie w spornym wezwaniu - skierowanym do powódki jako oferenta - terminu, przy braku jego dochowania przez powódkę, nie mogło wywołać negatywnego dla niej skutku

określonego w pkt 6 formularza ofertowego w postaci cofnięcia oferty. Podnoszona przez pozwaną w odpowiedzi na pozew okoliczność, że w innych postępowaniach przetargowych powódka honorowała wezwania kierowane do niej przez pracowników pozwanego i je wykonywała jeszcze tego samego dnia, nie mogła stanowić dowodu prawidłowości umocowania P. L.

Jak już wspomniano wezwanie, o którym mowa w pkt 5 formularza ofertowego, nie może być traktowane jako czynność prawna, a w konsekwencji nie mogły mieć do niego zastosowania przepisy art. 103 k.c. i art. 104 k.c. Z uwagi na charakter spornego wezwania i statuowane przez te przepisy (tj. art. 103 i art. 104 k.c.) sankcje wadliwej czynności prawnej, nie jest możliwe stosowanie w tym przypadku wskazanych w tych przepisach skutków wadliwej czynności prawnej. Dlatego też jeśli, jak w tej sprawie, powyższe wezwanie zostało wysłane do powódki przez osobę, która nie była do tego upoważniona (co wykluczało możliwość zastosowania skutków przewidzianych w pkt 6 formularza ofertowego), zaś powódka ostatecznie wypełniała obowiązek, wynikający z pkt 5 formularza ofertowego, to prowadzący postępowanie przetargowe, a zatem podmiot uprawniony do określenia terminu, w którym miało nastąpić wypełnienie przez oferenta obowiązku określonego w pkt 5 formularza ofertowego, mógł zaakceptować w dowolnej formie działania P.L. i wówczas wskazany w tym wezwaniu termin na wykonanie rozpisania cen jednostkowych rozpocząłby bieg od dnia potwierdzenia. Jednak wobec wypełnienia przez powódkę obowiązku z pkt 5 formularza ofertowego - ale jeszcze przed potwierdzeniem względnie wyznaczeniem terminu przez właściwy podmiot, czyli przez prowadzącego postępowanie przetargowe albo przez jego pełnomocnika - prowadzący postępowanie przetargowe nie mógł zastosować skutków określonych w pkt 6 formularza ofertowego w związku z (nieskutecznym) wyznaczeniem przez P.L. terminu (tj. do 24 maja 2019 r.).

W takim stanie rzeczy brak było podstaw do zatrzymania przez pozwanego wadium na podstawie § 27 ust. 1 lit d i f regulaminu, który uprawniał go do tego m.in. w przypadku gdy oferent nie przedstawił dokumentów lub oświadczeń wskazanych w ogłoszeniu lub w WO na wezwanie prowadzącego postępowanie, a także gdy zawarcie umowy stało się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie oferenta,

względnie gdy oferent cofnął bądź zmienił ofertę po upływie terminu składnia wniosków o dopuszczenie w przetargu (w zw. z pkt 6 formularza ofertowego).

Bezpodstawne zatrzymanie przez pozwaną wadium (zrealizowanego z gwarancji ubezpieczeniowej w lipcu 2019 r., przy czym powódka w sierpniu 2019 r. w związku z wezwaniem ubezpieczyciela-gwaranta dokonała zapłaty na jego rzecz kwoty 60 000 zł k. 193), uzasadniało roszczenie powódki, które zostało uwzględnione przez Sąd pierwszej instancji.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c. uchylił w całości zaskarżony wyrok i oddalił apelację strony pozwanej. W toku postępowania odwoławczego pełnomocnik powódki nie zgłosił wniosku o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., zaś o odsetkach od zasądzonych kosztów stosownie do art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności.

Na zasądzone koszty postępowania kasacyjnego składa się opłata sądowa od skargi kasacyjnej (3000 zł, k. 291) plus wynagrodzenie za zastępstwo procesowe dla pełnomocnika, który wcześniej nie występował (4050 zł - § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt. 1 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2023 poz.1935).

Władysław Pawlak

Karol Weitz

Na mocy art. 330 § 1 k.p.c. stwierdzam
niemożność podpisania uzasadnienia
wyroku przez sędziego SN G. Misiurka
z powodu długotrwałej nieobecności

Władysław Pawlak

[ms]